

Jansa, Mičaník & partneři

Bud'te připraveni na život a podnikání v EU!

BONUS
CD ZDARMA

- ✓ **Multimediální zpracování textového obsahu**
- ✓ **Zákony ČR onLine**
vybrané aktuální zákony
- ✓ **Smlouvy ČR onLine**
vybrané vzory smluv
- ✓ **Legislativní normy EU**
přes 7 000 vyhlášek,
norem a nařízení

Arnet
onLine

Praktický průvodce Evropskou unií včetně otázek a odpovědí

Jansa, Mičaník & partneři, 2004

Bud'te připraveni na život a podnikání v EU!

Praktický průvodce Evropskou unií včetně otázek a odpovědí

Dnem 1. května 2004 vstoupila Česká republika mezi členské státy Evropské unie. Tím bylo završeno úsilí našeho státu o plnohodnotnou integraci do demokratické a ekonomicky stabilní Evropy, jehož počátky můžeme nalézt již v politickém převratu z listopadu roku 1989.

Začlenění do Evropské unie se však netýká pouze České republiky jako státu, pro který tato skutečnost přináší široké mezinárodně právní povinnosti. Členství v Unii ovlivní zejména životy českých občanů a podnikatelů, neboť spolu s členstvím jsme převzali rovněž unijní právní řád, na jehož základě mohou vznikat práva a povinnosti i soukromým osobám.

Občané České republiky automaticky získali dnem 1. května 2004 status občana Evropské unie. Evropské občanství zajišťuje jeho nositelům široká práva vyplývající ze základní svobody volného pohybu osob, což například dovoluje volně se stěhovat v rámci členských států za prací nebo studiem, požívat sociálních výhod země pobytu i občany jiné členské země, strávit důchodový věk kdekoli v rámci Evropské unie apod. Pokud však chce osoba těchto práv užívat, měla by rovněž znát podmínky, za kterých tato práva náleží, a postup, jak se těchto práv dovolat.

Široké právní dopady má členství v Evropské unii na podnikatelskou sféru. Na jednu stranu usnadňuje českým podnikatelům rozšíření svých aktivit do ostatních členských států v rámci svobody volného pohybu zboží, služeb a kapitálu, na druhou stranu zvyšuje některé právní požadavky pro provozování podnikání, např. v oblasti ochrany hospodářské soutěže, dodržování výrobních standardů, regulace veřejných zakázek apod.

Mělo by patřit k základním vědomostem občanů i podnikatelů, jaké výhody, ale i nástrahy přináší život v Evropské unii a jak se k této každodenní skutečnosti postavit. K seznámení s alespoň základními dopady členství v Evropské unii na české osoby má sloužit tato publikace.

OBSAH**ČÁST A - EVROPSKÁ UNIE12**

1) Vstup do EU	12
1.1. Právní změny	12
1.2. Konkurenční změny	14
1.3. Nové šance	15
2) Právní základ Evropských společenství a Evropské unie	16
3) Právní povaha Evropských společenství	16
4) Orgány Evropských společenství	17
4.1. Evropská rada	17
4.2. Evropský parlament	17
4.3. Rada Evropské unie	18
4.4. Evropská komise	18
4.5. Soudní dvůr	19
4.6. Evropský ombudsman	19
4.7. Další orgány	20

ČÁST B - PRÁVO EU.....21

1) Prameny práva ES	21
2) Povaha práva ES	22
3) Soudní dvůr	24
3.1. Žaloby k Soudnímu dvoru	24
3.2. Řízení o předběžné otázce (čl. 234 SES)	25
3.3. Incidenční řízení (čl. 241 SES)	26
3.4. Rozhodčí řízení (čl. 181 SES)	26
3.5. Mezinárodní rozhodčí řízení (čl. 239 SES)	26
3.6. Žaloby týkající se Evropské centrální banky a Evropské investiční banky (čl. 237 SES)	26
3.7. Řízení o posudku (čl. 300 SES)	27
4) Kde hledat právo ES	27

ČÁST C - VNITŘNÍ TRH 29

1) Volný pohyb zboží	29
1.1. Území volného pohybu zboží	30
1.2. Cíla a celní řízení	30
1.3. Výjimky z volného pohybu zboží - ochrana nekomerčních zájmů	31
1.4. Harmonizace požadavků na výrobky	31
1.5. Zákaz diskriminačního vnitřního zdanění	33
2) Volný pohyb osob	33
2.1. Svoboda volného pohybu pro studenty	34
2.2. Svoboda volného pohybu pro důchodce	35
2.3. Svoboda usazování	35
2.4. Uznávání odborných znalostí a kvalifikací	36

3) Volný pohyb služeb	36
4) Volný pohyb kapitálu	37

ČÁST D - PODNIKATEL V EU 39

1) Podnikání v EU	39
1.1. Dopady vstupu do EU na podnikatele	39
1.2. Dopady práva ES na domácí podnikatele	40
2) Soutěžní právo	40
2.1. Kartelové zákazy	42
2.2. Zákaz zneužití dominantního postavení	42
2.3. Fúze	43
2.4. Nekalá soutěž	43
3) Daně	44
3.1. Nepřímé daně	44
3.2. Přímé daně	46
4) Průmyslové a duševní vlastnictví	46
4.1. Ochrana průmyslového a duševního vlastnictví	46
4.2. Ochranná známka společenství	46
4.3. Řešení konfliktů ochranných známek v ČR	47
4.4. Označování původu výrobku	48
4.5. Průmyslový vzor Společenství	48
5) Regulace zadávání veřejných zakázek	49

ČÁST E - OBČAN V EU 51

1) Občanství EU	51
1.1. Právo svobodného pobytu a pohybu	51
1.2. Právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu a do místních zastupitelstev	52
1.3. Práva občanů EU v souvislosti s udělením povolení k pobytu	52
1.4. Právo občanů EU na vzdělání a přípravu budoucího povolání ...	52
1.5. Právo občanů EU hledat si pracovní příležitosti a pracovat ve všech členských zemích EU	53
1.6. Právo podnikatelských subjektů podnikat na celém území EU	54
1.7. Lidská práva v EU	54
1.8. Právo na pomoc konzulárními a diplomatickými orgány jiného členského státu	55
2) Ochrana práv občana EU	55
3) Ochrana spotřebitele	56
3.1. Ochrana zdraví a bezpečnosti spotřebitele	57
3.2. Ochrana hospodářských zájmů spotřebitele	58
3.3. Odpovědnost za výrobek	58
4) Automobily	59
4.1. Nákup nového vozidla	59
4.2. Prodej nových vozidel	59

4.3. Dovoz ojetých vozidel	59
4.4. Provoz starších vozidel	60
4.5. Autoservisy	60
4.6. Ceny pohonných hmot	60
4.7. Silniční doprava	60
4.8. Dálniční poplatek nákladních vozidel	62
4.9. Pojištění	62
4.10. Dopravní předpisy	63

ČÁST F - SPOLEČNÉ POLITIKY EU..... 64

1) Společná obchodní politika	64
2) Společná zemědělská politika	66
3) Společná dopravní politika	70
4) Společná měnová politika	72
5) Regionální politika	74
6) Sociální politika	76
7) Zdravotní politika	80
8) Ochrana životního prostředí	81
9) Energetická politika	85
10) Spolupráce v oblasti justice a vnitřních věcí	88

ČÁST G - STRUKTURÁLNÍ FONDY EU..... 92

1) Strukturální fondy	92
2) Evropský regionální rozvojový fond (ERDF)	92
3) Evropský sociální fond	94
4) Evropský orientační zemědělský a záruční fond (EAGGF)	96
5) Kohezní fond (Fond soudržnosti)	97

ČÁST H - OTÁZKY A ODPOVĚDI EU 98

1. OBECNÉ OTÁZKY 98

1.1. O EU obecně	98
1) Jaké výhody a nevýhody přinesl vstup ČR do EU?	98
2) Jsou země EU povinny poskytnout si ochranu v případě napadení?	101
3) Co znamená Schengenská dohoda?	101
1.2. Instituce EU, volby do Evropského parlamentu	102
1) Může Evropská komise ovlivnit rozhodnutí českých správních orgánů?	102
2) Jak často probíhají volby do Evropského parlamentu?	102
3) Jak probíhají volby do Evropského parlamentu?	102
4) Kdy může občan jiného členského státu EU uplatnit právo volit ve volbách do Evropského parlamentu na území ČR?	103
5) Kdo může být v ČR zvolen za poslance Evropského parlamentu?	103
6) Je možno při volbách do Evropského parlamentu dávat preferenční hlasy?	105

7) Mohou čeští občané pobývající v jiném členském státě EU hlasovat pro kandidáty uvedené na kandidátních listinách zaregistrovaných v ČR?	105
8) Kdo bude platit české poslance Evropského parlamentu?	106
1.3. Euro	106
1) Kde platí a neplatí euro?	106
2) Jaké jsou podmínky zavedení eura?	106
3) Bude mít zavedení eura vliv na úspory občanů?	107
4) Lze odmítnout euro?	107
5) Co znamená symbol měny euro?	107
6) Co je Hospodářská a měnová unie?	107
7) Jaké jsou výhody společné měny euro?	108
8) Co jsou konvergenční kritéria?	108
9) Které instituce řídí měnovou politiku EU?	108
1.4. Finanční podpora EU	108
1) Co jsou strukturální fondy a jaký je jejich úkol?	108
2) Co je program Phare?	109
3) Co je program ISPA?	110
4) Co je program SAPARD?	110
5) Co jsou euroregiony a kolik je jich v ČR?	110
6) Co se stalo s českými euroregiony po vstupu do EU?	111
7) Jaké principy ovlivňují fungování regionální politiky EU?	112
1.5. Ekologie	112
1) Co přinesou změny v ekologických standardech po vstupu do EU pro naše podnikatele?	112
2) Kdy dosáhneme splnění evropských ekologických norem?	112
3) Je ČR povinná po vstupu do EU zajistit lepší kvalitu pitné vody?	112
4) Jaké změny nastanou v oblasti nakládání s odpady?	113
5) Co je ekologická síť Natura?	113
6) Jaké změny nastaly u geneticky modifikovaných výrobků?	113
1.6. Další otázky	113
1) Kdy a kde budou dostupné autorizované překlady všech norem EU, které jsou po vstupu ČR do EU pro nás závazné?	113
2) Může v EU skupina větších států diktovat podmínky menším státům?	114
3) Je možné z EU vystoupit?	114
4) Co jsou komunitární programy?	114
5) Proč se slaví Schumanův den?	114
2. OTÁZKY PODNIKATELŮ	115
2.1. Obecné otázky	115
1) Co jsou malé a střední podniky v pojetí EU a jaký mají význam?	115
2) Co jsou a jaký význam mají Euro Info Centra pro podnikání v EU?	116
3) Jak je v rámci EU podporován výzkum a technologický rozvoj?	116

4) K jakým finančním prostředkům ze zdrojů EU mají nové členské státy přístup?	116
5) Je možné, aby podnikatel přemístil své sídlo do některé jiné členské země EU, a co je k tomu zapotřebí?	116
6) Jaké informace z oblasti práva EU by měl podnikatel v souvislosti se svou podnikatelskou činností permanentně sledovat?	117
7) Jaký je dopad vstupu ČR do EU na možnost zaměstnavatele vysílat své zaměstnance k výkonu práce do jiných členských států EU?	117
8) Co je Evropská charta pro malé podnikání a jaký je její praktický význam pro podnikatele z nových členských států?	118
9) Jak je zajišťována harmonizace technických předpisů v rámci EU?	118
10) Jak je v rámci EU upravena standardizace zboží a služeb?	118
11) Bude v EU uznána u nás dosažená kvalifikace potřebná pro výkon povolání?	119
12) Jaké podmínky je třeba splnit pro poskytování služeb v jiném členském státě?	119
2.2. Daně a účetnictví	119
1) Jaký je dopad vstupu ČR do EU na úpravu daní?	119
2) Jaké změny týkající se DPH přinesl vstup do EU a zrušení cla?	119
3) Na koho dopadá povinnost platit DPH při vývozu zboží z jednoho členského státu do jiného členského státu?	120
4) Jaké jsou změny ve formátu DIČ českých plátců DPH po vstupu ČR do EU?	120
5) Dotkl se vstup do EU formální stránky podávání daňových přiznání?	120
6) Jak se vstupem ČR do EU změnil výběr cla?	121
7) Na co dopadá snížená sazba daně z přidané hodnoty v EU?	121
8) Jaké další změny v oblasti DPH přinesl vstup ČR do EU?	121
9) Jaký bude dopad vstupu do EU na povinnosti při vedení účetnictví?	121
2.3. Zemědělství	122
1) Kdy dojde k uvolnění obchodu se zemědělskými výrobky?	122
2) Co jsou přímé platby pro zemědělce?	122
3) Mohou občané ze země EU nakupovat nemovitosti v ČR?	122
4) Jaký má vliv vstup ČR do EU v oblasti vinařství?	122
5) Jaké byly výstupy kodaňského summitu v oblasti zemědělství?	122
6) Co znamená stanovení kvót na zemědělskou produkci?	123
3. OTÁZKY OBČANŮ	123
3.1. Občanství EU	123
1) Mám jako občan EU také evropské občanství?	123
2) Je nutné žádat o občanství v EU?	123
3) Jakým jazykem můžeme jako občané jednat s úřady EU?	123
4) Jaká práva mají občané členských zemí EU?	123
5) Chystá se výměna starších typů občanských průkazů?	124

3.2. Cestování v EU	124
1) <i>Je potřeba po vstupu do EU vyměnit současný cestovní pas za evropský?</i>	<i>124</i>
2) <i>Změnila se po vstupu vízová povinnost občanů ČR vůči ostatním nečlenským zemím?</i>	<i>124</i>
3) <i>Je možné v rámci EU cestovat pouze na občanský průkaz?</i>	<i>124</i>
4) <i>Kdy budou mít občané ČR evropské pasy?</i>	<i>125</i>
5) <i>Co je EUROLICENCE a kdo ji potřebuje?</i>	<i>125</i>
6) <i>Je nutné, aby občan jednoho státu EU, který se usadí v jiném státě EU vyměnil svůj řidičský průkaz za řidičský průkaz státu svého nového bydliště?</i>	<i>125</i>
7) <i>Je možné vycestovat do jiného členského státu EU, pokud osoba obdržela zákaz vstupu do země EU?</i>	<i>125</i>
8) <i>Za jakých technických podmínek jsou naše starší auta vpuštěna do země EU?</i>	<i>126</i>
9) <i>Jaká je v EU povolená hranice alkoholu v krvi při jízdě autem?</i>	<i>126</i>
10) <i>Za jakých podmínek je možné si dovézt z jiného členského státu automobil?</i>	<i>126</i>
11) <i>Jak to je v ČR po vstupu do EU s dálničním poplatkem?</i>	<i>127</i>
12) <i>Budeme mít povinnost měnit po vstupu do EU tabulku registrační značky?</i>	<i>127</i>
13) <i>Musí se platit cestovní pojištění po vstupu do EU?</i>	<i>127</i>
14) <i>Jaké změny nastaly na českých státních hranicích po vstupu do EU?</i>	<i>128</i>
3.3. Pracovní právo a sociální zabezpečení	129
1) <i>Jak to je s možností pracovat v zemích EU?</i>	<i>129</i>
2) <i>Porostou po vstupu ČR do EU mzdy?</i>	<i>130</i>
3) <i>Budou se roky odpracované v zahraničí započítávat do důchodu v ČR?</i>	<i>130</i>
4) <i>Kde se bude platit sociální a zdravotní pojištění při práci v jiném členském státě?</i>	<i>130</i>
5) <i>Jak je to s minimální mzdou v členských zemích EU?</i>	<i>130</i>
6) <i>Mají ženy a muži v EU rovné platové podmínky?</i>	<i>130</i>
7) <i>Mohou si nezaměstnaní hledat práci v EU?</i>	<i>131</i>
8) <i>Jak jsou zajištěny sociální dávky v cizím státě EU?</i>	<i>131</i>
9) <i>Změnil se po vstupu do EU způsob zabezpečení v nezaměstnanosti?</i>	<i>131</i>
10) <i>Jaké zdravotní pojištění se platí při pobytu v zemích EU?</i>	<i>131</i>
11) <i>Bude nám poskytnuta péče při nemoci v zemi EU?</i>	<i>131</i>
12) <i>Změní se po vstupu do EU starobní a invalidní důchody?</i>	<i>132</i>
13) <i>Bude se měnit nyní po vstupu do EU výše důchodů?</i>	<i>132</i>
14) <i>V kolika letech se v zemích EU odchází do důchodu?</i>	<i>133</i>
15) <i>Co nastane při usazení důchodce v jiném státě EU?</i>	<i>133</i>
16) <i>Jak bude zabezpečena rodina při přestěhování do jiného členského státu EU?</i>	<i>133</i>
17) <i>Existuje společný důchodový systém EU?</i>	<i>133</i>

3.4. Zdraví	133
1) Máme nárok na bezplatnou péči v zemích EU?	133
2) Je zdravotní péče upravena v EU legislativou?	134
3) Kdo poskytuje informace o zdravotní péči v EU?	134
4) Je zajištěna zdravotní péče pro osoby, které se usadí v jiném členském státě?	134
5) Ohrozí odliv lékařů po vstupu do EU české zdravotnictví?	134
6) Jak se uplatní v EU naše zdravotní sestry?	134
7) Je možné v našich lékárnách dostat na zahraniční recepty léky? ...	135
3.5. Ceny	135
1) Bude docházet nyní po vstupu naší republiky do EU ke změně cen potravin?	135
2) Bude docházet nyní po vstupu naší republiky do EU ke změně cen průmyslového zboží?	135
3) Bude docházet nyní po vstupu naší republiky do EU ke změně cen bydlení?	135
4) Existuje v zemích EU možnost nakupovat bez omezení?	135
5) Jaká množství omezení platí po vstupu do EU při dovozu zboží?	135
6) Jak to bude s cenami dovolené v zahraničí?	135
7) Jak bude vývoj platů konkurovat EU?	136
8) Dojde ke znehodnocení úspor?	136
9) Musíme jako členský stát EU přizpůsobit naše ceny úrovní cen EU? ...	136
3.6. Školství	136
1) Jaké nové možnosti přinesl náš vstup do EU českým studentům?	136
2) Co je vzdělávací program Socrates?	136
3) Co je vzdělávací program Erasmus?	137
4) Jak to je s uznáváním diplomů a kvalifikace v EU?	137
5) Co přinese členství v EU české vědě a výzkumu?	138
6) Zasahuje EU do obsahu školní výuky?	138
7) Jak získat stipendium v členském státě v rámci středoškolského studia?	138
3.7. Další otázky EU	138
1) Budou moci cizinci, občané EU nabývat nemovitý majetek v ČR?	138
2) Lze nyní po vstupu ČR do EU zřídit účet u banky v zahraničí?	139
3) Co přinesl vstup do EU z hlediska bezpečnosti?	139
4) Jak je v EU zajištěna bezpečnost jejich občanů?	139
5) Co je nutné při cestování do země EU s nezletilým dítětem?	139
6) Co je nutné při cestování do země EU se psem?	140

Část A - Evropská unie

1) Vstup do EU

1.1. Právní změny

Právní změny lze označit za nejvýznamnější. Česká republika musela před vstupem do EU přijmout do svého právního řádu rozsáhlé množství harmonizované legislativy EU. Mluví se až o 200 000 stránkách předpisů. Tento proces stále ještě není u konce, navíc stále přibývá nová evropská legislativa. **Nejedná se však o skokovou záležitost.** Většina práva ES regulujícího obchod a podnikání je již do práva ČR přejímána řadu let a je součástí našich zákonů.

Dnem vstupu ČR do EU začala automaticky platit i tzv. nařízení EU. Ta však většinou neobsahují nic, co by zásadně měnilo podmínky podnikání, a lze říci, že jednorázově vstupem do EU žádná revoluční změna v obsahu právních norem nenastává. Podnikatel, který v poslední době zahajoval nebo modernizoval své provozy, tak již byl povinen činit podle harmonizované české legislativy. Nyní tedy nebude muset znovu provádět změny.

Větší změny nastaly v oblasti účetnictví, daní a **přeshraničního obchodu.** Nové zákony upravující problematiku účetnictví a daní v souladu se standardy EU platí od počátku tohoto roku. Další změny se dají očekávat. V souvislosti se zahraničním obchodem jsou nyní odbourávány kontroly pohybu zboží na vnitřním trhu a je zaveden společný způsob celního řízení pro obchod se zeměmi mimo Evropský hospodářský prostor.

Tyto změny si vyžádaly a ještě vyžádají značné **investice**, které musí veřejný i soukromý sektor učinit, aby ČR závazku plné kompatibility s právem EU dostála. Největší náklady mají firmy s přizpůsobením se požadavkům EU v oblasti ochrany životního prostředí, ochrany bezpečnosti a zdraví při práci a ochrany spotřebitele. Avšak vzhledem k tomu, že jde o víceletý proces, čeští podnikatelé o těchto nárocích již zpravidla vědí a řada nutných investic u nich splývá s přirozeným procesem modernizace a přizpůsobování se trendům trhu.

Nové právní úpravy na komunitární úrovni se očekávají zejména v oblasti ochrany života, zdraví a ekonomických práv osob, ať již v roli zaměstnance, spotřebitele nebo třeba účastníka silničního provozu. To samé platí o ochraně životního prostředí nebo práv duševního a průmyslového vlastnictví, stejně jako o celé dynamicky se rozvíjející sféře služeb. I nadále bude muset každý podnikatel legislativu EU ve svém oboru sledovat, protože vědět včas znamená větší šanci na přežití a rozvoj.

Vstupem do EU se českým podnikatelům a jejich zájmovým skupinám otevírá také možnost ovlivňovat proces navrhování a schvalování nových předpisů EU prostřednictvím svého „lobbyingu“. Orgány EU přímo vyzývají zástupce zaměstnavatelů a podnikatelů ke konzultacím o připravovaných předpisech, neboť se programově snaží o udržení rovnováhy mezi konkurenceschopností evropské ekonomiky a zájmy zaměstnanců, ekologů, spotřebitelů, podnikatelů a dalších účastníků vnitřního trhu.

Vymáhání harmonizovaného práva v ČR podléhá kontrole orgánů EU, tj. především Evropské komise, a v případě prohřešků či nesprávností i Soudního dvora. Podnikatelé musí od data vstupu ČR do EU počítat s daleko přísnějším vymáháním právních předpisů i s přímou intervencí Evropské komise v takových oblastech jako je ochrana rovné hospodářské soutěže a kontrola poskytování státní pomoci.

Na druhou stranu podnikatelé mohou požívat výhod svých evropských práv. Právo EU chrání svobody volného trhu, tj. volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu, stejně jako svobodu usazení se v jiné členské zemi za účelem podnikání. Tyto svobody mohou být protiprávně ze strany státu omezeny nepřeborným množstvím administrativních předpisů, licencí, poplatků nebo rozhodnutí, které jsou ve skutečnosti skrytou diskriminací podnikatelů z jiných zemí nebo neúčelným omezením volnosti trhu. Soudní dvůr již rozhodl v celé řadě rozsudků, které znamenaly vítězství podnikatele ve sporu s úřady své nebo jiné členské země EU.

Cílem legislativy ES je přibližovat výrobní a obchodní standardy členských států tak, aby byla zajištěna alespoň minimální ochrana obecných zájmů, jako bezpečnost při práci, ochrana spotřebitele jako slabší strany, ochrana životního prostředí. Cílem není likvidace malých podnikatelů nebo firem z přístupujících zemí, byť ty jsou postíženy nutností dostát normám ES nejvíce.

K ochraně před některými nepříznivými dopady vstupu do EU na české podniky byly při jednáních s EU o přístupu České republiky dohodnuty některé **výjimky a přechodná období**, po která se evropská legislativa nebude uplatňovat nebo jen omezeně. Mezi významné výjimky týkající se podnikatelského sektoru lze zařadit:

- přechodné období pro Českou republiku pro liberalizaci trhu se zemním plynem do konce roku 2004,
- přechodné období pro Českou republiku na nabývání zemědělské půdy a lesů v délce 7 let pro osoby, které nemají trvalý pobyt na území České republiky,
- přechodné období pro EU pro omezení volného pohybu českých pracovních sil po dobu 2 let, s možností prodloužení jednotlivými členskými státy až na celkem 7 let,
- přechodné období pro Německo a Rakousko k omezení určitých služeb (Německo: stavebnictví, úklidové průmyslové služby a malířství interiérů; Rakousko: stavebnictví, zahradnické služby, úklidové průmyslové služby, sociální práce a bezpečnostní služby),
- přechodné období pro Českou republiku pro platnost hygienických norem EU pro vybrané masokombináty a mlékárny až do roku 2007,
- přechodné období pro Českou republiku pro sníženou sazbu DPH u stavebních prací pro účely bydlení a u dodávek tepla pro domácnosti do konce roku 2007,

- přechodné období pro EU na omezení kabotáže českých dopravců v jiných členských zemích na 2 roky, s možností prodloužení až na 5 let.

1.2. Konkurenční změny

Tih s výrobky je již mezi ČR a EU zcela liberalizován a podíl EU na našem vývozu i dovozu je dominantní. Dosud jsme však nebyli plně integrováni do pohybu peněz, zboží, služeb, osob i firem v rámci jednotného trhu EU. Podnikatelé musí počítat s tím, že s odstraněním hraničních kontrol přibude na našem trhu zahraniční konkurence. Nejen velké nadnárodní firmy, které už na náš trh masivně pronikly, ale i řada menších a středních firem z okolních zemí zahrnou český trh do svých strategií prodeje či investic.

Příklad lze nalézt ve spuštění jednotného trhu v rámci současné EU na počátku 90. let, které způsobilo v některých členských zemích snížení podílu domácích výrobců na národním trhu a naopak rozšíření podílů těch úspěšných na trzích sousedů. Výrobní cyklus mnoha firem se výrazně poevropštil, tj. obchod s díly, polotovary či komponenty konečného výrobku získal přeshraniční charakter. Řada menších a středních firem se do tohoto procesu dokázala zapojit jen za cenu vzájemných fúzí, případně vstupu do větších sítí a aliancí či vstupu do subdodavatelských sítí nadnárodních gigantů. Mnozí uspěli, neméně jich však zaniklo a podobně tomu bude i v ČR.

Zpočátku však bude mít Česká republika výhodu v tom, že i nadále je zde obecně nižší cena práce než u západních sousedů, což znamená nižší náklady na výrobu a nižší prodejní ceny. Za těchto okolností se mohou i čeští výrobci, pokud splňují evropské výrobní standardy, prosadit na trzích nejbližších západních sousedů, ať už sami nebo ve spolupráci se zahraničními partnery. Odhady ekonomů však počítají s tím, že výrazná cenová konkurenční výhoda je v ČR dlouhodobě neudržitelná a již v dohledné době přestane být základem konkurenceschopné podnikatelské strategie. Uroveň domácích cen se bude v nejbližších letech přibližovat evropské úrovni. Navíc česká koruna, která již proti euru výrazně posílila, bude zřejmě slábit i nadále, protože její kupní síla v ČR je stále nepoměrně vyšší, než při směně v zemích platících eurem. Pro české výrobce to bude znamenat jediné: práce ve mzdě a jednoduchá výroba přestanou být v ČR efektivní.

Opět můžeme najít příklad, a to ve Španělsku a Portugalsku, které vstoupily do EU v roce 1986. V případě obou zemí znamenal vstup do konkurenčního prostředí evropského trhu likvidaci řady firem a nutnost daleko hlubší specializace těch lokálních firem, které chtěly přežít. Část se jich zaměřila do oblasti služeb a část na subdodávky nadnárodním koncernům.

Podnikatel by v žádném případě neměl pominout zmínku o tom, že vstup ČR do EU si u podstatné části domácích firem vyžaduje změny či alespoň úpravy podnikatelské strategie. Úspory nákladů jsou samozřejmě trvale nutné, ale samy o sobě - vzhledem k očekávanému cenovému růstu - konkurenceschopnost nezajistí. Každá firma si sama musí pokládat otázku, kdo a proč bude kupovat její výrobky či služby, až budou přibližně stejně drahé jako výrobky

jiné evropské konkurence a samozřejmě dražší, než výrobky a služby přicházející ze zemí více na východ a na jih. Každá firma by si proto ve vlastním zájmu měla provést důslednou analýzu toho, jaké hrozby a příležitosti jí plynou z jednotného trhu EU a jaké jsou její silné a slabé stránky.

Konkurence však nastane také na úrovni dodavatelské. Každá konkurence na straně nabídky znamená v určitém poměru zvyšování kvality a snižování cen. Čeští podnikatelé by tak mohli ze zvýšené konkurence na této straně trhu profitovat v podobě snížení nákladů na vstupu.

1.3. Nové šance

Jednotný evropský trh je šancí pro firmy schopné využít toho, že téměř půl miliardy koupěschopných spotřebitelů nakupuje na trhu, který má jen minimální vnitřní hranice a harmonizované podmínky prodeje výrobku či služby na celém svém území. Jednoduše řečeno, trh EU dává možnost oslovit více zákazníků a optimalizovat vlastní podnikání, protože obchod, výroba, investice, úvěry, stále více i pracovní síla mohou mít evropskou strukturu.

Harmonizované právo EU je společným standardem ochrany všech podnikatelů na celém jednotném trhu. Svá evropská práva nyní mohou podnikatelé chránit jak v ČR, tak i v ostatních členských zemích EU. Zvýší se tím průhlednost podnikatelského prostředí, stabilizují se jistoty umožňující expanzi na nové trhy.

Vstup do EU nepochybně znamená přísun peněz do ekonomiky, a to jak z podpůrných fondů EU, tak i od zahraničních investorů a bank. ČR získává nárok na stejnou úroveň podpor rozvoje regionů, výstavby infrastruktury apod. jako dosavadní členské země. Vstupem do EU se stala jistějším cílem pro volný kapitál a pevnou součástí jednotného trhu finančních služeb, což se však naplno projeví až přistoupením k jednotné měně euro. Domácí podnikání z toho bude profitovat, ať již otevřením nových podnikatelských příležitostí, veřejných zakázek, možností úvěrování atd.

Odhaduje se, že vstup do EU by mohl již v prvních deseti letech zvýšit hospodářský růst v souhrnu až o 9 procentních bodů. To se promítne do celkového příjmu domácností i vlády, a tedy do růstu koupěschopnosti na straně poptávky. Česká společnost bude moci více utrácet, což by opět měla být šance nabídnutá především domácím firmám.

EU sama rozvíjí politiky podpory podnikatelům - zejména ve vědě a výzkumu a v expanzi na trhy mimo EU. Podnikatelé, kteří se zapojí do podporované spolupráce s univerzitami, anebo ti, kteří využijí programu průniku do Jižní Ameriky nebo východní Asie, budou z členství v EU profitovat přímo. Ostatní vydělají nepřímo tím, že české úřady budou svým zařazením do každoročního posudku Evropské komise nuceny zlepšovat podnikatelské prostředí na úroveň podnikatelsky nejprůběhovějších zemí Evropy.

Těmito hlavními výhodami nejsou šance nabídnuté vstupem ČR do EU zdaleka vyčerpány. Při hlubším pohledu lze snadno najít celou řadu specifických

